

ת"פ 54435/09/16 - מדינת ישראל נגד דוד תייר

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 54435-09-16 מדינת ישראל נ' תייר(עציר)

בפני כב' השופט ד"ר רון שפירא, סגן נשיא

המאשימה מדינת ישראל

ע"י עו"ד ענבל ברנסון, פרקליטות פלילית מחוז חיפה

נגד

הנאשם

דוד תייר (עציר)

ע"י עוה"ד טומי נדשי ותומר אשש

גזר דין

העבירות בהן הורשע הנאשם

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. יודגש כי גם כתב האישום המקורי יחס לנאשם עבירה של הריגה. תיקון כתב האישום נעשה לאחר שנשמע חלק ניכר מהראיות, זאת באופן שעובדות כתב האישום המוסכם, בו הודה הנאשם, משקפות מכלול של נתונים עובדתיים שבאו לידי ביטוי במסגרת שמיעת הראיות.

בתמצית יצוין כי בעקבות אירוע אלים שהתחיל בתוך מסעדה בגבעת אולגה, אירוע שלנאשם הייתה לו תרומה מרכזית, יצא הנאשם את המסעדה ובהמשך התפתח עימות עם חבורה שבאה לסייע לצד השני באותו עימות. הנאשם ניסה להימלט מאותה חבורה כאשר שלושה רדפו אחריו, אחד מהם מצויד בקרש ואחר שהשליך לעברו בקבוק. במהלך העימות התפתח מגע בין הנאשם לרודפיו. אחד מהם הניף קרש לעבר הנאשם. הנאשם הניף סכין לעברו ופגע בצווארו של ה מ, המנוח, שעמד בסמוך, ודקר אותו דקירה בעומק של 3 - 4 ס"מ. תוצאה מהדקירה נגרם למנוח איבוד דם, הוא אושפז בבית חולים הייל יפה ונפטר לאחר מספר ימים.

ראיות לעונש

המאשימה הגישה גיליון רישום פלילי של הנאשם, לפיו לנאשם רישום פלילי ללא הרשעה מבית משפט לנוער מיום 3.7.16 בגין הסגת גבול פלילי ותקיפה סתם.

מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי הנאשם, רווק בן 20, בעל רקע ונסיבות המשפחתיות שאינן קלות. יצוין כי מדובר בבחור צעיר, אשר גדל במסגרת משפחתית מורכבת, אך עשה מאמצים לסגל לעצמו אורח חיים אדפטיבי. הנאשם התקשה לשותף את שירות המבחן בעולם התוכן הפנימי שלו. הנאשם הודה במתואר בכתב האישום

בפני שירות המבחן ולקח אחריות למעשיו. הוא שלל תכנון או כוונה מראש לביצוע העבירות. הוא ביטא בפני שירות המבחן ביטויים כנים של בושה, אשמה, חרטה, לצד אמפטיה רגשית כלפי המנוח ובני משפחתו. צוין בתסקיר שניכר כי אירוע העבירה מהווה גורם מזעזע ומטלטל עבורו ועבור בני משפחתו. הנאשם תיאר את המחירים הגבוהים שמשפחתו נאלצת לשלם נוכח מעשיו, בין היתר בפן הכלכלי והרגשי. עוד צוין בתסקיר כי ממידע שנמסר מאת גורמי הטיפול בכלא עולה כי במהלך מעצרו היה מעורב הנאשם פעמיים בקטטה בתאו, לראשונה במהלך חודש 10/2016, אז לא נשפט על כך משמעתית, וכן בחודש 12/2016, אז נשפט לחודש שלילת ביקורים. מאז הוא שוהה במעצר ללא עבירות משמעת או אירועים חריגים. במהלך המעצר השתתף בפעילויות שונות של החינוך, מראה נכונות ורצון להשתלב בכל קבוצה טיפולית שיש, אך בשל השהייה הקצרה, טרם הספיק לעבור תהליך טיפול משמעותי. נראה לגורמי הטיפול כי הנאשם יכול להפיק תועלת מטיפול.

שירות המבחן לא התרשם כי הנאשם מתאפיין בדפוסים עברייניים או אלימים מושרשים, אלא התרשם כי מדובר בבחור צעיר שלא שקל באופן מספק את מעשיו ולא צפה את האפשרות להסלמת האירוע. פעל באופן אימפולסיבי וקיצוני. הנאשם מתמודד עם השלכות מעשיו וחווה עוצמות רגשיות גבוהות סביב האירוע הנדון. מהאבחון שנערך עולה רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה ברמת חומרה בינונית.

שירות המבחן סבר כי לאור רמת הסיכון העולה באבחון הנוכחי וחומרת העבירה המיוחסת לנאשם, אין בשלב זה חלופות ענישה בקהילה שיכולות להביא להפחתת הסיכון ולהישנות התנהגות עוברת חוק מצדו ועליו להמשיך במיצוי ההליך הטיפולי בו הוא משולב במסגרת שב"ס. יצוין כי לאור ניסוח המסקנה הסופית בתסקיר שירות המבחן התבקש שירות המבחן על ידי ביהמ"ש בהחלטה מיום 12.6.17 להבהיר את המסקנה הסופית של התסקיר, בהתעלם מהערכתו העונשית ובאופן שיאפשר לביהמ"ש לשקול אפשרות של ענישה שיקומית. בהבהרה שהוגשה על ידי שירות המבחן נכתב כי אין שירות המבחן מזהה בשלב זה של חיי הנאשם חלופות טיפול בקהילה היכולות להביא להפחתת הסיכון להישנות התנהגות עובר חוק מצדו ולכן סבור שירות המבחן כי עליו להמשיך במיצוי ההליך הטיפולי בו הוא מעוניין במסגרת שב"ס.

עוד יצוין כי התבקש גם תסקיר קורבן אך לא נערך תסקיר זה בשל חוסר רצונם של בני משפחת המנוח.

תמצית טענות הצדדים

המאשימה טוענת כי מדובר במפגש אלים מיותר, בו החל הנאשם, כאשר משך את הפלאפון של נדים והיכה בראשו, הביא לכדור שלג מתגלגל, שסופו במותו של המנוח. נטען כי אכן בשלב מסוים במהלך העימות בין הנאשם למנוח ולמרואן ברח הנאשם מהמקום והם רדפו אחריו. אולם בסופו של יום הנאשם עשה שימוש בסכין והביא להסלמה באירוע ובמעשיו גרם לתוצאות הקשות והבלתי הפיכות שנגרמו.

המאשימה טוענת כי בקביעת מתחם העונש ההולם על ביהמ"ש לתת ביטוי לערך החברתי שנפגע, מידת הפגיעה ומדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. נטען כי במקרה זה נפגעו שני ערכים חברתיים מוגנים - קדושת החיים ושלמות גופו של אדם. כן נטען כי הנזק שהיה צפוי להיגרם מהעבירה הוא גם הנזק שנגרם ממנה ומדובר

בנזק חמור כולל גרימת מוות, ולכל הפחות היה הנאשם אדיש לתוצאות מעשיו. נטען כי הנזק אינו רק למנוח, בחור צעיר שקיפד את חייו, אלא גם הנזק לבני משפחתו.

לטענת המאשימה, עבירת ההריגה מטיבה טומנת בחובה מגוון רחב של מעשי המתה, הן במעשה העבירה והן ביסוד הנפשי הנלווה אליה. נטען כי לאור מתחם רחב זה, גם הענישה בעבירה מסוג זה נעה בתחום רחב, תוך ניסיון לשקף את עובדות המקרה הספציפי. נטען כי בתי המשפט חזרו והדגישו את הצורך להילחם בעשיית הדין העצמית ובהמתת הזולת בשל עניינים של מה בכך או כתגובה חסרת פרופורציה לנסיבות שנוצרו בשטח.

המאשימה טוענת כי לאחר בחינת הפסיקה הקיימת, ותוך לקיחת השיקולים לחומרא ולקולא בחשבון במקרה זה, מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל. המאשימה הפנתה למספר פסקי דין שלטענתה הינם דומים באופן יחסי לנסיבות מקרה זה.

לטענת המאשימה מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם מקבל אחריות על מעשיו ומביע חרטה. יחד עם זאת עולה כי היה מעורב פעמיים בבית הסוהר בקטטה בתאו. שירות המבחן התרשם מרמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה והתרשם כי לנאשם אין דפוסים עברייניים מושרשים אולם הינו בעל נטייה להתנהגות אימפולסיבית, בעיקר סביב מצבים בהם חש פגיעה או זלזול.

המאשימה מבקשת כי ביהמ"ש יאמץ את המתחם המוצע על ידה ויקבע כי עונשו של הנאשם יקבע בתוך המתחם ולאחר בחינת נסיבותיו ובכלל זה עברו הנקי (למעט רישום פלילי מביהמ"ש לנוער) והודאתו בביצוע העבירה. כן מבוקש כי ביהמ"ש יתחשב בהרתעת הרבים המחייבת החמרה במקרה זה, זאת לאור העידן האלים שבו אנו חיים וכדי לנסות ולמגר את התופעה ולהרתיע את הציבור מנקיטת דרכים אלימות בפתרון סכסוכים. על כן, מבקשת המאשימה לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל באמצע המתחם שהוצע על ידה וכן מאסר על תנאי מרתיע ופיצויים משמעותיים למשפחת המנוח.

המאשימה מציינת כי נכון שהמקום היה חשוך וזה גם נכתב בכתב האישום, אך המנוח והנאשם עמדו בסמיכות קרובה אחד לשני, ראו אחד את השני, ולכן הנאשם יכול היה לראות להיכן הוא מכוון והיכן הוא פוגע. נטען כי המנוח נפטר כתוצאה מהדקירה בצוואר, ולמרות שבמהלך אשפוזו התפתחה בגופו דלקת ריאות שתרמה אף היא למוות, מדובר בממצא שכיח בקרב מונשמים. נטען כי המנוח היה במצב של מוות מוחי כבר ב- 22.8.16 כתוצאה מאובדן דם רב שנגרם לו בשל הדקירה שדקר הנאשם.

ב"כ הנאשם טוען כי לאחר שנשמעו ונחקרו חלק גדול מעדי התביעה הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע על פי הודאתו בביצוע עבירת הריגה. נטען כי כתב האישום שתוקן לאחר שמיעת ראיות התביעה תואם את גרסתו הראשונה של הנאשם, כפי שמסר במשטרה. נטען כי הנאשם מעולם לא כפר במעשיו ומעולם לא הכחיש את המתואר בכתב האישום המתוקן. כן נטען כי בתיק זה הנאשם מודה בעובדות שניתן לטעון לגביהן שאינן מקימות את התנאים להרשעה, אך יש לו סיבות טובות לקחת אחריות על התוצאה העגומה של האירוע הטראגי אליו נקלע בעל

כורחו ושאינו מאפיין את התנהגותו ואת מוסר חייו. עוד נטען כי לקיחת האחריות על המקרה המצער, חרטתו הכנה של הנאשם וכאבו באים ממעמקי ליבו וילוו אותו לאורך כל חייו. נטען כי מקריאת עובדות כתב האישום ניתן לראות בבירור כי אך כפסע בין לבין הסייג לאחריות פלילית.

ב"כ הנאשם טוען כי מדובר בשני אירועים נפרדים וכי קיים נתק בין האירוע שנגרם עקב התנהגותו הפסולה של הנאשם (האירוע המוקדם שהיה בתוך המסעדה) ובין האירוע שבו הגיעו שלושה אנשים נוספים מטעם המנוח, שחלקם תקפו את הנאשם באמצעות שימוש במקל וחפצים אחרים. נטען כי הנאשם נתן ביטוי מובהק לרצונו לסיים את התקיפה האלימה כנגדו מצד המנוח ויתר הנוכחים במקום והוא ניסה להימלט ללא הצלחה מהתוקפים שהמשיכו לרדוף אחריו, לזרוק לעברו חפצים וגם כאשר ניסה לברוח ונפל, המשיכו המנוח ומרוואן שאחז במקל להתעמת אתו פיזית. נטען כי הדברים מחדדים בצורה מובהקת את רצונו של הנאשם להפסיק את האירוע ואת חוסר יכולתו להיחלץ מן הסכנה בדרך אחרת בה פעל. נטען כי גם אם אדם נמצא במצב של עימות וגם אם הכניס עצמו לעימות מרצון והוא מבקש לסגת ודרכו נחסמת, הרי שפעולותיו שנועדו לאפשר את נסיגתו ייחשבו כהגנה עצמית. עוד נטען כי בענייננו ברור שהנאשם לא יכול היה לצפות כי האירוע במסעדה יתפתח לאירוע המצער המתואר בכתב האישום ולכן זכאי היה הנאשם לנסות ולהיחלץ מהתגרה ולנקוט לשם כך פעולות שיאפשרו את חילוץו. נטען כי הנאשם יכול היה לחוש תחושה סובייקטיבית של איום ממשי וסיכון לחייו בשים לב להתנהגותם של המנוח והשלושה שחברו אליו ולא ניתן לקבוע כי תחושת הסכנה שחש הנאשם הייתה בלתי מוצדקת. לכן נטען כי כתב האישום המתוקן מלמד שהתקיימו כמעט כל יסודות ההגנה העצמית ובבוא ביהמ"ש להכריע את עונשו של הנאשם יש לשקול טענתו כי היה מצוי בסכנה ממשית לחייו או לחילופין דימה בתום לב שהוא מצוי בסכנה.

באשר לנסיבות המקרה טוען ב"כ הנאשם כי בכתב האישום אין תיאור מהיכן השיג הנאשם את הסכין ויש לפרש זאת לטובת הנאשם ולהניח שלא הייתה עליו סכין. לטענת הנאשם, הוא מצא את הסכין במקום, דקר וזרק אותה. הסכין לא נמצאה. נטען כי הנאשם הניף את הסכין ולא כיוון אותה לאזור מסוים בגוף של המנוח וגם עומק הדקירה מצביע על כך שלא הייתה כוונה לדקור בצורה ברוטאלית ואגרסיבית. נטען כי מדובר בניסיון לנער מעליו את תוקפיו וזה מה שאפשר לו להימלט מהמקום מיד לאחר הדקירה. עוד נטען כי המנוח פונה לבית החולים מיד, שם ביצעו בו ניתוח ראשוני ואחרי שסגרו הסתבר ששכחו או לא מצאו קרע בוושט ולכן ניתחו אותו שוב. נטען שאילו הקרע בוושט היה מתגלה מיד, רוב הסיכויים שהמנוח היה בחיים.

ב"כ הנאשם טוען כי יש לתת משקל לנסיבות שהובילו למעשה ההריגה באופן לא צפוי וכן להודאתו של הנאשם, לחרטה שהביע, ללקיחת האחריות על מעשיו כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן ובפני ביהמ"ש. ב"כ הנאשם מפנה למספר פסקי דין שלטענתו מתאימים לענייננו. כן נטען כי יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שהן עולות מתסקיר שירות המבחן ובסיכויי השיקום שכן הנאשם הביע צער אמיתי והביע נכונות להשתתף בהליך שיקומי. נטען כי מדובר בבגיר צעיר ויש מקום בנסיבות המקרה לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום ולתת משקל רב למאמצי השיקום המוצלחים שעבר בתקופת מאסרו. נטען כי הנאשם אינו משתייך לעולם העברייני והעבירה בה הורשע היא חריגה לנוף חייו. הוא מכיר בחומרת מעשיו וניכר בהודאתו ובהסכמתו לעובדות כתב האישום המתוקן כי הוא באמת נכון לקחת אחריות על מעשיו ולכפר עליהם. כן נטען כי הטלת מאסר בפועל לתקופה ממושכת עלולה לדרדר את הנאשם ולהוביל אותו למעגל האלימות והפשע באופן שיקטע את ההליך השיקומי ויהיה הרסני לעתידו.

עוד טוען ב"כ הנאשם כי בתסקיר שירות המבחן נכתב כי הנאשם הביע בפני קצינת המבחן את תחושותיו הקשות מאז המקרה המצער. לדבריה, הנאשם ביטא את רגשותיו הכנים של אשמה וחרטה נוכח האירוע המצער. נטען כי ניתן להתרשם מקריאת התסקיר כי הנאשם מצטער על המקרה ומגלה אמפטיה ותחושת כאב כלפי משפחת המנוח. נטען כי האירוע כולו היווה טלטלה נפשית כלפי הנאשם ובני משפחתו והנאשם מבין את המחיר הגבוה אותו משלמת משפחתו בעקבות אותו מקרה. נטען כי במהלך מעצרו הנאשם השתתף בפעילויות שיקומיות שונות והראה נכונות רבה בקבוצות הטיפוליות ולדברי קצינת המבחן הטיפולים הללו היו מאוד משמעותיים והיא מתרשמת כי הנאשם יכול להפיק תועלת מהטיפול. נטען כי תסקיר שירות המבחן מחדד את העובדה שהנאשם אינו עבריין אלא בחור צעיר שנקלע לסיטואציה אלימה וחריגה במסגרתה חווה תקיפה קשה מידי קבוצה של שלושה בחורים חסונים שתקפו אותו בצוותא בעזרת מקלות וחפצים אחרים. נטען כי בנסיבות אלו קשה מאוד לשפוט לחומרא את הנאשם ולמצות עמו את הדין על אף שהאירוע הסתיים למרבה הצער בצורה טראגית.

על כן, ועל רקע הפסיקה, תסקיר שירות המבחן וכלל נסיבות המקרה ומחמת שיקולי שיקום, ההגנה מבקשת להקל בעונשו של הנאשם ולגזור את עונשו לקולא, כך שלא יהיה עליו להוסיף ולרצות מאסר בפועל מעבר לתקופת הזמן שחלפה ממעצרו בתיק לפני למעלה מ-9 חודשים ועד היום. נטען כי מתחם הענישה ההולם בתיק זה הוא בין 6 חודשי מאסר לשנתיים. יצוין עוד כי בהמשך להבהרה שהתקבלה משירות המבחן בנוגע לתוצאה הסופית של התסקיר הגישה ההגנה תגובה ובמסגרתה ביקשה לדחות את חוות דעת שירות המבחן ביחס להמלצה היישומית. נטען כי תסקיר שירות המבחן מעלה תחושה קשה של ניסיון התערבות פסול בגזירת עונשו של הנאשם על ידי ביהמ"ש.

הנאשם עצמו טען שמאז המקרה הוא בפוסט טראומה. חושב על המקרה מספר פעמים כל יום והמקרה מעיק עליו ולא נותן לו שקט. הנאשם אמר שהוא מצטער. כואב לו על משפחת המנוח וגם על המשפחה שלו עצמו. הנאשם טען שהוא נמצא בצומת דרכים ומוכן לפצות את המשפחה. מבקש להשתקם ולהתחיל חיים נורמטיביים. חזר שוב ושוב על כך שהוא מצטער.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק למעשים שבגינם הורשע הנאשם, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצע העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

הערך החברתי שנפגע

במקרה זה נפגעו ערכים חברתיים של שמירה על קדושת החיים, זכותו של אדם לביטחון ושלמות גופו.

העבירה בה הורשע הנאשם היא עבירת הריגה, עבירה שהעונש המרבי הקבוע בחוק לצידה הוא מאסר לתקופה של 20 שנה. העונש הקבוע בחוק מנחה את בית המשפט בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

קשת הנסיבות האפשריות לקיום יסודות עבירת ההריגה היא רחבה וכוללת מקרים שונים בנסיבותיהם. מכאן גם הפער בענישה בין מקרים שונים בהם הורשעו נאשמים בעבירת ההריגה. עיון בפסיקה ענפה, שחלקה הובא ע"י ב"כ הצדדים, מגלה פערים של רמות ענישה בהתייחס לנתונים עובדתיים שונים, כולם חוסים תחת יסודות עבירה ההריגה.

על הקושי הרב בקביעת רמת ענישה ראויה בעבירת הריגה עמד בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. בין היתר גם הוקמה וועדה שבחנה את נושא עבירות ההמתה ואף הובאה בפני הכנסת הצעת חוק העונשין (תיקון מס 119) (עבירות המתה), התשע"ד - 2014 [פורסם בה"ח ממסלה 880, י"א תמוז התשע"ד - 9.7.2014, עמ' 862]. במסגרת הצעת החוק, שהדיון בה טרם הבשיל לכדי תיקון הוראות חוק העונשין, מוצע לפצל את עבירת ההריגה למדרג חומרה משתנה, כאשר אחת מהחלופות המוצעות היא בהתייחס לנסיבות של הריגה בקלות ראש. סבור אני כי המקרה שבפני הוא כזה שיכול היה להיחשב כהריגה בנסיבות של קלות ראש, ברוח המפורט בהצעת החוק.

האירוע כולו החל במעשה תוקפני שביצע הנאשם. עובדה זו נזקפת לחובתו, הגם שלא צפה את התפתחות האירוע. אדם היוזם אלימות חייב לצפות כי האלימות תפתח גם מעבר לתכנון המוקדם, לרבות האפשרות שהאלימות תופנה כנגדו. אמנם השלב השני של האירוע המתגלגל, במסגרתו נדקר המנוח, היה מאוחר יותר ואולם הנאשם אינו יכול לנתק באופן מוחלט את תרומתו להתפתחות האלימות במעשה שנעשה על ידו בפתח האירוע. בהתאם, נסיבה זו נזקפת לחובתו.

מהצד השני לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנאשם הותקף בחלקו השני של האירוע ע"י חבורה. הנאשם ניסה להימלט מהתוקפים שהשיגו אותו. הפעולה האינסטינקטיבית שביצע בעת שדקר את המנוח הייתה בגבולות הקרובים להגנה עצמית, כאשר הוא מוקף ע"י אדם המניף לכיוונו קרש ואחר המשליך אליו בקבוק, והכל לאחר שמעד ונפל. עובדות כתב האישום המתוקן הן העובדות היחידות עליהן ניתן לבסס גזר דין זה [ע"פ 4289/14 **חנונה נ' מדינת ישראל**, פסקה 48 (21.1.2015)]; ע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל**, פסקאות מז-מח (17.7.2014); ע"פ 1338/10 **חפוטה נ' מדינת ישראל**, פסקה 13 (7.2.2013)]. על פי עובדות כתב האישום המתוקן והמוסכם לא הובהר כיצד הגיע הסכין/החפץ החד לידי הנאשם. לא ניתן לשלול אפשרות כי אותו סכין נמצא בזירה במהלך העימות האלים שגבה את חייו של המנוח. ואולם מכלול נסיבות אלו, הקרובות להגנה עצמית המתבצעת ברקע של פעולה הקרובה לאוטומטיזם, נזקפות לזכותו.

יוער, בהקשר זה, כי מאחר ולא ברור כיצד הגיע הסכין לידיו של הנאשם סבור אני כי יש לתת משקל מופחת, במקרה זה, להלכות הקוראות להחמרה בכל אימת שעבירה מבוצעת תוך שימוש בסכין, על רקע הצורך למגר את תופעת "תת תרבות הסכין". אין ליחס בנסיבות המקרה את אותה החומרה שמיוחסת למקרים בהם מגיע נאשם לזירה כשהוא מצויד בסכין ועושה בו שימוש כדי לפגוע באחר.

הנאשם טוען כי יש להביא בחשבון, במקרה זה, את העובדה שיתכן ואם היה נעשה אבחון רפואי נכון, עת הובא המנוח לבית החולים, כי אז היה מסתיים האירוע בצורה שחומרתה פחותה ובלא שיקופחו חיי אדם. הגם שיש בסיס עובדתי לטענה, אין לתת לה משקל רב במסגרת השיקולים לקולה, הגם שיש בכך כדי להקל בעונש במידת מה [ראו: ע"פ 3585/13 **מדינת ישראל נ' רועי הררי** (26.4.2015)].

לגישתי, מי שדוקר אדם צריך להיות מודע לאפשרות כי הדקירה עלולה לגרום לתוצאה קטלנית. לא ניתן להניח מראש כי הנדקר לא יפגע באיבר חיוני וכי יספיק להגיע במועד לטיפול רפואי וכי הטיפול ימנע תוצאה קטלנית. לטעמי, דקירת אדם היא מעשה בעל פוטנציאל קטלני וכך יש לראותו. אם מתמזל המזל והפוטנציאל לא מומש כי אז המצב מורכב פחות. ואולם חומרת השימוש בסכין נגזרת מרמת הסיכון התוצאתי האפשרי ולא רק מהסיכון, כפי שהתממש בפועל.

נסיבות שניתן לזקוף לזכותו של הנאשם הן, בראש ובראשונה, הודאתו בעיקרי העובדות כבר בחקירתו במשטרה. יוער כי בסופו של יום כתב האישום המתוקן משקף, במידה רבה, את גרסתו הראשונית במשטרה. בנוסף, הודאתו וחרטתו הכנה, כפי שבאו לידי ביטוי גם בתסקיר שירות המבחן, נזקפות לזכותו. עוד נזקף לזכותו העדר עבר פלילי משמעותי (רישום פלילי מבית משפט לנוער, ללא הרשעה ובעבירות שחומרתן פחותה). עוד יש להביא בחשבון את מעצרו הממושך, על כל המשתמע מכך למי שלא שהה בעבר במעצר מסוג זה.

לחובת הנאשם יש להביא את הנזק שגרם במעשיו למשפחת המנוח. הגם שלא הוגש תסקיר נפגע עבירה אין חולק כי גרימת מוות לאדם פוגעת גם במשפחתו, על כל המשתמע מכך.

מתחם העונש ההולם וקביעת העונש במתחם:

ב"כ הצדדים הגישו לבית המשפט פסקי דין שונים שעניינם בענישה בעבירת הריגה במקרים דומים. במקרה שבפני, שעניינו הסתבכות באירוע אלים, במידה רבה באשמת הנאשם, כאשר המעשה הקטלני בוצע במצב דברים הקרוב להגנה עצמית, בנסיבות כפי שפורטו, סבור אני כי מתחם העונש ההולם צריך להיות במדרג הנמוך של עבירת ההריגה. מדובר באירוע שתחילתו בהתנהגות בלתי ראויה שגררה הסלמת אלימות כשבסופו של המפגש האלים מצא עצמו הנאשם במצב של סיכון, הגיב בקלות דעת ובצורה הקרובה לאוטומטיזם, וגרם לתוצאה הקטלנית.

אני קובע כי במקרה זה מתחם העונש ההולם צריך להיות בין שנה וחצי (18 חודשים) של מאסר לחמש (5) שנות מאסר.

לא ראיתי מעיון בתסקירי שירות המבחן, לרבות ההודעה המשלימה שהועברה לעיוני, כי קיים צידוק לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום או מטעמים אחרים. עם זאת בית המשפט מביא בחשבון את כל השלכות המאסר על צעיר, שזה לו מאסרו הראשון, בין היתר בשים לב למסקנות המפורטות בדו"ח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר, פורסם בנובמבר 2015) ולהחלטת הממשלה שאימצה את עיקרי הדו"ח (החלטה

1840 מיום 11.8.16). בהביאי בחשבון את מכלול הנסיבות, לרבות תרומתו של המשיב לעצם ההסתבכות באירוע אלים, והגם שבסיומו של ההליך הוא מצא עצמו מותקף ע"י חבורה, סבור אני שיש להעמיד את עונשו במדרג הנמוך של הענישה בתוך המתחם שקבעתי.

אשר על כן אני קובע כי רכיב המאסר שבגזר הדין יעמוד על שלוש (3) שנות מאסר, מהן שתי שנות מאסר לריצוי בפועל ושנה של מאסר מותנה.

בכל הנוגע לפיצוי משפחת המנוח - נראה שאין חולק כי גרימת המוות מזכה את משפחת המנוח בפיצוי. עם זאת לא הוצג בפני תסקיר נפגע עבירה עקב סירוב משפחת המנוח לקחת חלק בהליך. בנסיבות אלו, ותוך שבית המשפט מבהיר כי למשפחת המנוח הזכות לתבוע את נזקיה במסגרת הליך אזרחי, אני פוסק לזכות המשפחה פיצוי מדוד שאין בו כדי למצות הערכת נזק.

סיכום הענישה וגזר הדין

בסיכומי של דבר אני גוזר על הנאשם 36 חודשי מאסר, מהם 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל ועוד 12 חודשי מאסר מותנה. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור העבירה שבביצועה הורשע, וכן כל עבירת אלימות פיזית שכוללת שימוש בסכין, וירשע בגינה. תוקף העונש המותנה לשלוש שנים. תקופת המאסר תימנה מיום מעצרו של הנאשם, 3.9.2016. המזכירות תכין פקודת מאסר בהתאם.

אני מחייב את הנאשם לפצות את משפחת המנוח בפיצוי בסכום כולל של 75,000 ₪. הסכום, שישולם בדרך של הפקדתו בקופת בית המשפט עד ליום 31.12.17, יועבר לידי אביו של המנוח ויחשב כאילו הועבר לידי כל בני המשפחה.

כפי שצוין, למשפחת המנוח שמורה הזכות למצות את סעדיה בהליך אזרחי מתאים.

הוסברה לנאשם הזכות לערער לבית המשפט העליון בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ז, 16 יולי 2017, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.

ד"ר ר. שפירא, ס. נשיא